

11.11.2013

MAAHANMUUTTOHALLINNON TULOKSELLISUUDEN PARANTAMINEN -TYÖRYHMÄ

Aika 10.9.2013 klo 09.00 - 10.35

Paikka Sisäasiainministeriö, Vuorikatu 20, kh Leijona & Miekka

Jäsenet

Nimi	Läsnä	Poissa
Jorma Vuorio, SM/MMO, pj		x
Sirkku Päivärinne, SM/MMO, varapj	x	
Riitta Koponen, SM/MMO	x	
Tero Mikkola, SM/MMO	x	
Tuomo Kurri, SM/MMO	x	
Tiina Snellman, SM/MMO, siht.	x	
Kari Kananen, SM/MMO, siht.	x	
Joni Länsivuori, SM/PO	x	
Max Janzon, RAJA	x	
Tuula Kivari, OM		x
Sonja Hämäläinen, TEM		x
Esko Repo, MIGRI	x	
Jorma Kuuluvainen, MIGRI	x	
Anne Järvinen, MIGRI		x
Mia Poutanen, POHA		x
Esko Kesti, POHA	x	
Jari Kähkönen, Joutsenon VOK (etäyhteys)	x	
Sirpa Kansanaho, Oulun VOK (etäyhteys)	x	

1

Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Hyväksyttiin kokouksen esityslista.

2

Edellisen kokouksen pöytäkirja

Todettiin kirjallisessa menettelyssä hyväksytty pöytäkirja.

3. Ajankohtaiset asiat

MPR-hanke

Mikkola totesi, että hanke kesäkuun SM:n osastopäällikkökokouksen jälkeen on menossa jatkovalmistelun vuoksi uudestaan kuluvalle viikolla em. kokouksen käsittelyyn. Toimintamalli pohjautuu operatiiviseen yhteistyöryhmään, johon myös poliisihallituksen ja vastaanottoyksikön edustajat lisätään mukaan. Tuloksellisuushankkeen työryhmän on tarkoitus toimia MPR:n ohjausryhmänä. Hankkeen päättymisen jälkeen (v. 2015→) MPR:lle tultaisiin asettamaan oma ohjausryhmänsä.

Ulkomaalaislupa-asioiden sekä turvapaikkaprosessin siirtoon liittyvän työryhmän asettaminen

Kesti kertoi, että hanke on asetettu 20.8. Se sisältää toisaalta lupa-asioiden siirron Maahanmuuttovirastolle että turvapaikkaprosessin alkuvaiheen poliisille määrättyjen tehtävien siirron virastolle. Tarkoituksena siirroilla on, että em. viranomaiset pystyisivät keskittymään ydintehtäviinsä. Kestin mukaan hankkeessa on otettava huomioon siirtoihin vaikuttavina asioina toimipisteverkosto, sähköinen asiointi sekä resurssointi. Hanketta vetää Minna Gråsten, ja tavoitteena on saada ensimmäisen vaiheen selvitys valmiiksi vuoden 2014 kesäkuun loppuun mennessä.

Janzon kertoi, että SM:n sisällä oli alkuun epäselvyyttä rajan osuudesta tässä hankkeessa. SM:n johtoryhmässä kuitenkin sovittiin rajan osallistumisesta ja vastuualueiden kirkastamisesta.

Todettiin, että hankkeella on siihen osallistuvien henkilöiden kautta yhteyttä tuloksellisuuden parantamiseen ja on osa turvapaikkaprosessin alkuvaiheen tehostamista. Käytiin keskustelua, voisiko tuloksellisuushanke kokouksissaan halutessaan evästää myös siirtohanketta ja saattaa keskustelu myös Gråstenin käyttöön. Repo jatkoi, että suurempien työryhmien tulisi ottaa vastuuta siitä, että asiat menevät toivottujen tavoitteiden mukaisesti eteenpäin. Lupatyöryhmän on mahdollista tiivistää aikatauluun, mikä merkitsisi selvityksen varhaisempaa valmistumista. Toisaalta kokonaisuudessa on runsaasti selvitettäviä asioita, ja tulossa oleva ensimmäinen kokous näyttäneen etenemismuutoksen. Kesti muistutti, että lupahankkeessa on mahdollisuus aikatauluttaa vaiheita eri tavoin. Puheenjohtaja totesi, että hanketta on jo nyt nopeutettu kestämään alle vuoden. Seuraavan hallituskauden tavoitteiden pohdinta käynnistyy ensi keväällä, ja tuloksellisuushanke tuottaa tähän keskusteluun aineksia ja konkreettisia kirjauksia hallitusohjelmaan.

Ulkomaalaisten säilöönottokapasiteetin lisäys

Puheenjohtaja totesi, että vuoden 2014 talousarvioesitykseen sisältyy ulkomaalaisten säilöönottokapasiteetin lisääminen 30 paikalla, ja tähän tarkoitukseen esitetään kohdistettavan 1,4 milj. euroa Joutsenon vastaanottokeskuksen käyttöön. Joutsenon vastaanottokeskuksen yhteyteen perustetaan uusi ulkomaalaisten säilöönottoyksikkö, joka toimii jatkossa myös perheiden, naisten ja muita erityistarpeita omaavien säilöönottoyksikkönä.

Helsingin Metsälässä toimivan ulkomaalaisten säilöönottoyksikön, jossa on 40 paikkaa, toiminta jatkuu ennallaan.

Suunnittelun tulisi nyt käynnistyä Joutsenon vastaanottokeskuksessa MPR - yhteistyössä Migrin johdolla. Puheenjohtaja kertoi myös, että käynnissä olevaan säilöhankkeeseen on tämän myötä otettu mukaan myös Joutsenon vastaanottokeskus.

Kähkönen kertoi Joutsenon ottaneen haasteen vastaan, mutta odottavansa Migristä ja SM:stä ohjeistusta direktiivin mukaisten velvoitteiden täyttämiseksi. Käytännön valmiudet ovat kuitenkin olemassa, mutta millä mallilla hanke toteutettaisiin vaarantamatta nykytoimintoja?

Kuuluvainen painotti suunnitteluryhmän työn käynnistymistä Joutsenon, vastaanottoyksikön ja SM:n yhteistyönä. Myös Metsälän osaaminen on saatava mukaan. Kuuluvaisen mielestä paikat tulee heti saada tehokkaaseen käyttöön logistisesti ilman tyhjäkäyttöä. Kananen totesi, että suunnittelu voidaan nyt käynnistää, kun ensi vuoden budjettia ollaan jättämässä eduskunnalle. Toteutus tapahtuisi nopealla aikataululla niin, että tilojen kunnostustyöt ajoittuisivat vuoden 2014 tammi-huhtikuulle. Vuokramenot toteutuisivat huhtikuusta alkaen ja asiakasmenot kesäkuun alusta alkaen.

Kesti piti lisäkapasiteetin saamista hyvänä asiaan. Logistiikka käyttöasteen lisäksi on kuitenkin yksi haasteista. Lisäksi on kehoitettu miettimään myös vaihtoehtoisia malleja säilöönnotolle, mikä voisi vähentää säilössä pitämisen tarvetta. Toisaalta on huomioitava, että kokonaisuuteen vaikuttaa myös palautettavien määrä ja laatu. Myös säilökapasiteetin lisääntyessä on seurattava säilöönoton määriä.

Lainsäädännön kehittämisen osalta todettiin, että hallituksen esitys on tarkoitus jättää keväällä 2014.

Muut asiat

Puheenjohtaja totesi, että OM:n edustajana työryhmässä on Tuula Kivari Ann-Mari Pitkärannan sijaan. Kesti totesi, että Ehrsténin eläkkeelle siirtymisen myötä poliisihallituksen edustajana työryhmässä tulee loppuvuoden ajan toimimaan Mia Poutanen varajäsenenään Esko Kesti.

Puheenjohtaja totesi, että kohdassa käsiteltyihin ajankohtaisiin hankkeisiin palataan myös seuraavissa kokouksissa.

4. Puolivuotisraportointi

Ajankohtainen tilanne käytiin läpi toimialoittain. Poliisin vastaanottamat turvapaikkahakemusmäärät jäänevät viime vuotta alhaisemmalle tasolle. Tutkinta-aika on joissakin poliisilaitoksissa ollut hyvinkin pitkiä. Tavoiteaika 14 vrk ei tule toteutumaan. Poliisi pyrkii kehittämään prosessia myös laadullisesti (esim. henkilön identifiointi), mikä lyhyemmällä tähtäimellä voi

aikaansaada viiveitä prosessiin. Tilastollisesti maastapoistamista odottavien määrä on ongelmallinen. Tilastoissa on aiemmin käytetty manuaalisesti kerättyä tietoa, mutta tänä vuonna tiedot on saatu suoraan järjestelmästä. 1 357 maastapoistamista odottavan henkilön osalta on epäselvää, ovatko poistuneet itse maasta ja onko tämä jäänyt UMAan kirjaamatta. Lisäksi henkilöillä voi olla useitakin hakemuksia vireillä järjestelmässä. Tieto on siten epäluotettava, mutta tilastointiasiaa selvitetään. Sovittiin, että indikaattoritaulukon alaviitettä tarkennetaan em. mukaisesti. Maastapoistamisen tieto (84 %) kuvastaa hyvin toiminnan tehostumista, vaikkakaan maasta poistettavien määrä ei ole voinut tilastotietoa vastaavasti nousta niin paljon edellisestä vuodesta (587).

Rajan osalta Janzon totesi, että 151 rajan vastaanottamaa turvapaikkahakemusta toteutuu yli 50 %:sti sisärajojen (lennot, laivaliikenne) kautta. Usein sisärajan kautta tulleet turvapaikanhakijat paljastuvat tullivalvonnassa, jos esim. matkustusasiakirjoissa on ollut epäselvyyttä. Maarajojen kautta on tullut 5 henkilöä. Ulkorajoilla on muuten ollut erittäin hiljaista turvapaikkahakemusten osalta. Em. puoltaa mahdollisesti sitä, että turvapaikkatutkintavastuuta voisi siirtää muualle. On kuitenkin muistettava, että tämä on tämänhetkinen tilanne ulkorajoilla. Kun turvapaikkatutkinta on käytännössä integroitu rajatarkastukseen, tulee myös kustannukset samalla sidottua tähän ja siksi vastaanotettujen turvapaikkahakemusten määrä on toistaiseksi ainoa mittari tuloksellisuuden tarkasteluun. Kurri totesi, että Tullin aktiivisuus on PTR:n ja edelleen MPR:n kannalta hyvä asia.

Repo totesi turvapaikkahakemusten käsittelyaikojen lyhentyneen, ja samoilla henkilötyövuosimäärillä on päästy suurempiin päätösmääriin. Dublin-hakemusten määrä on noussut reippaasti, ja on jo nyt ylittänyt viime vuoden tason. Hakemuksensa peruuttaneita on nyt aiempaa vähemmän. Turvapaikkatilastojen mukaan 8.9.2013 mennessä oli tehty 2 664 päätöstä, mikä ennakoi 3 900 – 4 000 päätöstä tälle vuodelle. Käsittelyaika on keskimäärin 204 vuorokautta. Kaikkien hakemusten käsittelyaika on keskimääräisesti 196 vuorokautta. Hakemuksista 80 % voitiin tehdä keskimäärin 162 vuorokaudessa, ja 60 % keskimäärin 136 vuorokaudessa. Hakijoista 1 432:lle on voitu tehdä ensimmäisen asteen päätös alle puolessa vuodessa, mikä tarkoittaa 57 % päätöksistä.

Repo jatkoi, että turvapaikkayksikössä toteutui työryhmätyöskentely tavoitteena parantaa tuloksellisuutta. Työryhmän työskentelyn pohjalta pystyttiin luopumaan muutamista lomakkeista. Lisäksi päivitettiin turvapaikkaohje. Turvapaikkayksiköllä on lisäksi kokeilu joidenkin poliisilaitosten kanssa turvapaikkahakemusten vastaanottoa ja hakemusten seulontaa koskien. Yhteistyötä on pilotoitu Turun poliisilaitoksen kanssa. Yhteistyötä on myös Helsingissä syyskuuhun 2013 saakka. Lisäksi Oulussa ja Lappeenrannassa yhteistyö käynnistyy syyskuun alusta alkaen. Vuoden 2014 toimintaa tullaan suunnittelemaan yhteistyössä poliisin kanssa. Tarkoituksena on saada yhteistyölle toimiva malli kummankin viranomaisen kannalta. Kuuluvainen kertoi, että turvapaikanhakijoiden määrän kehitys ilmenee vastaanottokeskusten käyttöasteen nousuna 86 %:iin elokuun lopussa. Määrät ovat lähteneet kasvuun eikä majoituspaikkoja ole tämän johdosta vähennetty. Tälle vuodelle asetettu käyttöastetavoite 92 % on kova tavoite, eikä tähän päästä kaikissa yksiköissä. Transit-yksiköissä on oltava joustavaa

vastaanottokapasiteettia. Majoituspaikkojen määrä on kuitenkin ollut tänä vuonna laskussa (200 paikkaa vähennetty), ja tällä hetkellä majoituspaikkoja on 2 876 (tavoite keskimäärin 2 950 paikkaa). Kesäkuun lopussa paikkoja oli 3 026. Alaikäisyksiköt ovat eri tilanteessa, kun viimeisten viikkojen aikana vain muutama alaikäinen on tullut vastaanottojärjestelmään. Näiden yksiköiden sopeuttamistoimia tullaan tekemään loppuvuoden aikana. Yksityismajoituksessa olevia on n. 950, eikä tässä määrässä ole viime aikoina tapahtunut suuria muutoksia. Oleskeluluvan saaneiden määrä on suuri: 31.8. tilanteen mukaan vastaanottokeskuksissa oleskeli 340 A-luvan saanutta ja yksityismajoituksessa 150 henkilöä. Suurin kustannus aiheutuu juuri vastaanottokeskuksissa oleskelusta. Päätösmäärien noustessa myös luvan saaneiden määrät vastaanottojärjestelmässä nousevat. Odotusaika on Cognos -raportin mukaan keskimäärin 3,5 kk (tavoite 2 kk). Luvussa on kuitenkin epävarmuutta, mitä vastaanottoyksikkö on parhaillaan selvittämässä. Budjetin osalta arvio ei ole toteutunut, minkä johdosta tälle vuodelle on esitetty 5 milj. € lisämäärärahaa, minkä pitäisi kattaa tämän vuoden toiminta. Vastaanottokustannukset tulevat em. johdosta olemaan n. 60 milj. €, mikä tarkoittaa keskimääräisen henkilökustannuksen olevan 17 000 euroa.

Puheenjohtaja tiedusteli SM:n ja Migrin välituloskeskustelussa esille nostettua kysymystä ostopalveluiden käytöstä alaikäisten vastaanottopalveluissa. Kuuluvainen totesi asian olevan tämänkin työryhmän työsuunnitelmassa ja asiaa työstetään vuoden 2014 aikana. Kuuluvainen informoi ajankohtaisesta tilanteesta koskien terveystalouden hankkimista Terveystalon kautta. Terveystalo on ilmaissut tyytymättömyytensä vastaanottokeskuksia kohtaan, koska hankintojen arvo ei ole toteutunut suunnitellun mukaisesti. Toteutunut käyttö 31.8. oli yhteensä yli 2,3 milj. €, joista Terveystalon osuus noin 800 000 euroa. Kuuluvaisen mukaan tämä johtuu vastaanottokeskusten sopimuskäytännöistä, kun osalla vastaanottokeskuksia on edelleen voimassaoleva sopimus jonkun muun toimittajan kanssa eikä sopimusta Terveystalon kanssa ole voitu laatia eikä kustannuksia näin ollen voinut aiheutua. Toisaalta Terveystalon sopimus ei kata kaikkia palveluita esim. erityispalveluita. Vastaanottoyksikkö on selvittämässä asiaa, ja pyytämässä vastaanottokeskuksilta erittely ostetuista palveluista.

Kansanaho vetosi SM:ään, että valtion vastaanottokeskuksia voitaisiin käyttää kustannustehokkaammin. Tällä hetkellä valtion vastaanottokeskusten käyttöasteet ovat heikot. Vastaanottokeskukset ovat jättämässä SM:ään esityksen valtion vastaanottokeskusten asemasta.

Kuuluvainen totesi, että keskustelua on käyty Oulun vastaanottokeskuksen kanssa ja Migri on valmis ottamaan kannan että valtion vastaanottokeskukset ovat vastaanottojärjestelmässä tukipylväitä, jonka lisäksi voidaan ostaa palveluita myös muualta. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että perustettaisiin uusia valtion vastaanottokeskuksia tai vaihdettaisiin omistajarakennetta valtion eduksi.

Oikeusministeriön toimialalla on Snellmanin mukaan tapahtunut myönteistä kehitystä käsittelyaikojen suhteen. Oikeusministeriön hankkeen sihteeristölle toimittaman tiedon mukaan Helsingin hallinto-oikeuteen on ajalla 1.1. - 30.6.2013 saapunut yhteensä 520 turvapaikka-asiaa. Samalla ajanjaksolla

hallinto-oikeus on ratkaissut 446 turvapaikka-asiaa eli noin 70 asiaa vähemmän kuin uusia on saapunut vireille. Keskimääräinen käsittelyaika on kuitenkin ollut 4,8 kuukautta, joten asioiden käsittely on nopeutunut ja käsittelyaika on edelleen lyhentynyt (vuonna 2012 keskimääräinen käsittelyaika oli 6,1 kuukautta). Vireillä jakson lopussa oli yhteensä 407 turvapaikka-asiaa (varsinaisia turvapaikka-asioita 185 kappaletta ja nopeutettuja 222 kappaletta). Varsinaisia turvapaikka-asioita oli 20.8.2013 tilanteen mukaan vireillä 220, ja nämä tai edellä mainitut 185 varsinaista turvapaikka-asiaa on tarkoitus istua Helsingin hallinto-oikeudesta saadun arvion mukaan tänä vuonna. Nopeutetun menettelyn asioita oli 20.8.2013 vireillä 265 ja ne ja vähän enemmänkin on Helsingin hallinto-oikeudesta saadun tiedon mukaan tarkoitus istua tänä vuonna. Tällöin saavutetaan tärkein tavoite, eli että vuoden vaihteessa ei ole muutama poikkeusta lukuunottamatta vireillä yli 6 kk sitten saapuneita varsinaisia turvapaikka-asioita eikä yli 4 kk vanhoja nopeutetun menettelyn asioita. Varsinainen ongelma Helsingin hallinto-oikeuden mukaan ovat oleskeluluvat ym. muut ulkomaalaisasiat, joissa viime vuonnakin saapuneita jää 200 - 300 ratkaisematta.

Korkeimpaan hallinto-oikeuteen on ajalla 1.1. - 30.6.2013 saapunut yhteensä 181 turvapaikka-asiaa. Samalla ajanjaksolla korkein hallinto-oikeus on ratkaissut 282 turvapaikka-asiaa eli noin 100 asiaa enemmän kuin uusia on saapunut vireille. Keskimääräinen käsittelyaika on ollut 7,5 kuukautta, joten asioiden käsittely on nopeutunut ja käsittelyaika lyhentynyt (vuonna 2012 keskimääräinen käsittelyaika oli 9,7 kuukautta). Vireillä jakson lopussa oli yhteensä 254 turvapaikka-asiaa eli myös vireillä olevien asioiden määrä on korkeimmassa hallinto-oikeudessa lyhentynyt. Loppuvuoden aikana on tavoitteena, että asioita ratkaistaan saman verran kuin mitä niitä tulee vireille ja että keskimääräistä käsittelyaikaa saadaan edelleen vähän lyhennettyä.

Työ- ja elinkeinoministeriö oli välittänyt tiedon, että kuntapaikkojen toteuma 1.1. - 30.4.2013 oli yhteensä 640 paikkaa, mikä kattaa sekä kiintiöpakolaisten että oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden sijoitukset.

5. Työsuunnitelman päivittäminen

Puheenjohtaja totesi, että työsuunnitelman mukaisista hankkeista on saatu edellisen asiakohdan yhteydessä riittävästi tietoa. Työsuunnitelmaa on edelleen mahdollista päivittää sitä mukaan, kuin uusia hankkeita tai selvityksiä ilmenee.

Repo toivoi, että hankkeessa voitaisiin pohtia painopisteitä, joiden mukaan vuoden 2014 toimintaa olisi mahdollista suunnitella, ja vetosi tällä SM:ään. Puheenjohtaja viittasi MPR-toimintaan, joka luo kehikon viranomaisten väliselle yhteistyölle. Lisäksi kansliapäällikkö on ottamassa vetovastuun alaisen hallinnon ja SM:n tulosohtauksessa. Vuoden 2014 tuloseskustelut tullaan jo käymään kansliapäällikön johdolla, mikä vahvistaa konsernipolitiikan painotusten läpiviemistä alaiseen hallintoon. Kanasen

mukaan myös TTS:n valmisteluun tulisi viraston pohtia painopisteitään sekä tulevaa vuotta että kautta ajatellen. Esitysten määräaika on ensi viikolla.

Puheenjohtaja totesi, että kokouksessa ilmenneet uudet elementit tullaan siirtämään työsuunnitelmaan ja työsuunnitelmaa päivitetään mahdollisilla toimialojen uusilla hankkeilla ja toimilla.

6. Seuraava kokous

Seuraava työryhmän kokous pidetään marraskuussa (päivämäärä tarkentuu myöhemmin). Kokouksessa jatketaan ajankohtaisten asioiden seurantaa sekä valmistaudutaan vuosiraportin laadintaan ja sen muodon pohdintaan.

7.

Mahdolliset muut asiat

Ei käsitelty muita asioita.

Puheenjohtaja

Sirkku Päivärinne

Sihteeri

Tiina Snellman

Liitteet

-

Jakelu

Ohjausryhmän jäsenet, varajäsenet ja sihteeristö

Tiedoksi

Ministeri Räsänen
Valtiosihteeri Anttoora
Kansliapäällikkö Nerg
Erityisavustajat Andersson, Nahkala
Osastopäällikkö Aaltomaa
SM/MMO esittelijät
Ylijohtaja Vuorio, MIGRI

